

EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ABSOLVENȚII CLASEI A VIII-A
Anul școlar 2020–2021

Probă scrisă
Limba și literatura maghiară maternă
BAREM DE EVALUARE ȘI NOTARE

Testul 14

- Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem.
- Se acordă zece puncte din oficiu. Punctajul total este de 100 de puncte. Nota finală se calculează prin împărțirea la zece a punctajului total acordat pentru lucrare.

I. TÉTEL **(60 punct)**

A.

1. Explicit informații vizualizării a textului. Helyes válasz: c. Több jelölés esetén a válasz érvénytelen. **5 pont**
2. Rövid válasz megfogalmazása a következő, szövegből vett információk alapján: „Ha belegondolunk, sokáig érthető is volt, miért nem gondolt erre a megoldásra senki: az órák drága jószágok voltak, finom óraszerkezettel, vékony üveggel, amit rendszerint külön míves fedőlap óvott. A csuklón viselve ki lett volna téve mindenféle sérülésnek, és a mandzsetta miatt amúgy is nehézkes lett volna használni.” **5 pont**
3. Egyenes következtetések levonása a szövegből vett információk alapján. Minden helyes válasz 1 pontot ér. Minden kijelentéshez egyetlen jelölés tartozik. Több jelölés esetén a válasz érvénytelen. Helyes válasz:

Kijelentés	Igaz	Hamis
a. Az első óraszerkezetes időmérő eszköz a 18. században jelent meg.		X
b. Louis Cartier óraműhelyében már 1847-ben gyártottak karórákat.		X
c. A búr háború egyik pozitívuma, hogy megjelentek az olcsó, strapabíró zsebórák.	X	
d. A lóvészárokorák többsége valójában karszíjjal ellátott zsebóra volt.	X	

4 pont

4. Összetartozó információk kapcsolása. Minden betűjel helyes társítása 1 pontot ér. Több jelölés esetén a válasz érvénytelen. Helyes válasz:

1.	b.
2.	e.
3.	c.
4.	a.
5.	d.

5 pont

5. Rövid válasz megfogalmazása a szövegből vett információk alapján. Lehetséges válasz: A belsőégésű motoros repülő felalálása után a pilóták számára fontossá vált, hogy az órát egyszerűen és gyorsan nézhessék meg, ne kelljen a zsebórájukkal babrálniuk. A karon viselt óra ezért sokkal kényelmesebb volt, mint a zsebóra. **5 pont**

6. A köznapi szövegek valóságvonatkozásainak megfigyelése, szövegtömörítés a lényeg/fő gondolat kiemelésével és átfogalmazásával, információk azonosítása a szöveg alapján. Lehetséges válasz: A karórának felalálása előtt a zsebóra használata vált be: a zseb megvédte a finom óraszerkezetet és a törékeny üveget a sérülésektől. A mandzsetta miatt kényelmetlennek tűnt a karóra használata, mégis elterjedt annak az előnyének köszönhetően, hogy nem kell bonyolult mozdulatsorral elővenni, mint az elődjét. Erre elsőként a pilótáknak volt igénye, akik kénytelenek voltak mérni az időt a repülés során, de

nem engedhették meg maguknak, hogy elengedjék a kormányt, és a zsebükbe nyúljaljanak. A búr háborúban a lövészárkokban szintén hasznos volt a karon viselt óra. Az emberek hamar megszokták ezt a kényelmesebb óraviselést, és a pilóták nyomán hamar divatosná is vált. Érvényes, a szöveg megfelelő információit felhasználó, teljes válasz – 6 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz – 5 pont, részben érvényes, kifejtett válasz – 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz – 2 pont, kísérlet a válaszadásra – 1 pont. **6 pont**

B.

1. Tényállítások és hipotézisek/vélemények megkülönböztetése. Tényközlő, illetve véleményt kifejtő mondat megfogalmazása. Lehetséges válasz: Tényközlés – Louis Cartier 1847-ben alapította meg óraműhelyét. Véleményközlés – Szerintem a karóra nagyon hasznos találmány. Mindkét helyes mondat 2 pontot ér. **4 pont**

2. A szórend, mondathangsúly és kontextus összefüggésének azonosítása: kontrasztivitás. Helyes válasz: b. **5 pont**

3. Eseményszerkezet és mondatszerkezet. Az ige alanyi vonzata. A főnévi csoport belső szerkezete. Főnévi módosítók. Minden érvényes aláhúzás 2 pontot ér:

a. Az idő mérése korábban is fontos volt a repülés világában.

b. Ezek közé tartozott az olcsó, strapabíró karórák egész nemzedéke. **4 pont**

4. Összetett mondat. Mellérendelés és mellérendelő mondat: kapcsolatos mellérendelés, kronológia; ellentétes mellérendelés; választó mellérendelés; következtető és magyarázó mellérendelés, ok és okozat. Kötőszók. Minden helyes folytatás 2 pontot ér. Lehetséges válaszok:

a. Az első karórát Alberto Santos-Dumont rendelte meg, ugyanis zavarta, hogy repülés közben még zseborájával is babrálnia kell.

b. Az első karórát Alberto Santos-Dumont rendelte meg, hogy repülés közben egyszerűbben nézhesse meg, mennyi az idő.

c. Az első karórát Alberto Santos-Dumont rendelte meg, aki Louis Cartier régi barátja volt.

6 pont

5. Az események nem tényszerű voltára utaló nyelvi eszközök. A feltételes módú igealakok jelentésének azonosítása. Helyes válasz: b. **5 pont**

6. Különböző kommunikációs szempontoknak megfelelő szövegek alkotása. Beszédcselekvések és beszédaktusok nyelvi markerei. A társas érintkezés formulái, udvariassági repertoár, regiszterek, nyelvváltozat. Minden, a kontextusba beleillő kérdés 1 pontot ér. Formailag, regiszterüket tekintve megfelelő (önöző forma, hivatalos regiszter stb.) kérdések megfogalmazása: 1 pont. Pl. Mit gondolt, amikor először megtudta, hogy barátja, Santos-Dumont karórát szeretne? Gondolta volna, hogy a karóra nagy sikernek fog örvendeni? Miben különbözött a karóra gyártási folyamata a zseborájétól? Hogyan vélekedtek az ön alkalmazottai az újításról? Mennyi megrendelője volt a karóra megjelenésének kezdeti időszakában? Ön hordott karórát, hogy azt reklámozza széles körökben? **6 pont**

II. TÉTEL

(30 pont)

1. Szövegtömörítés a lényeg / fő gondolat kiemelésével és átfogalmazásával; a lényeges és a kiegészítő / részletező információk elkülönítése; az összetartozó információk kapcsolása. Lehetséges válasz: Az elbeszélőt több dolog is zavarta az órájával kapcsolatban. Csak négy szám volt rajta, és mivel még alig ismerte az órát, soha nem tudta megállapítani, hány óra van. A szíja hatalmas volt és ormóttan, zavarta, hogy ide-oda csúszkál a csuklóján. Érvényes, a szöveg információit felhasználó, teljes válasz – 4 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz – 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz – 2 pont, kísérlet a válaszadásra – 1 pont. **4 pont**

2. Információk, gondolatok értelmezése. Ok-okozati összefüggések azonosítása, a folyamat követése, reakció értelmezése. Lehetséges válasz: Az elbeszélő azért könnyebbült meg, mert nem szerette az óráját, irigyelte az iskolatársait, mert nekik kicsi, kedves órájuk volt, amelyről könnyen megállapították, mennyi az idő, az ő karórája viszont ormóttan volt. Tudta, hogy ha elveszíti, kap egy újat, mert édesapja ezt ígérte neki. Érvényes, a szöveg információit felhasználó, teljes válasz – 5 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz – 4

pont, részben érvényes, kifejtett válasz – 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz – 2 pont, kísérlet a válaszadásra – 1 pont. **5 pont**

3. Információk, gondolatok értelmezése. Lehetséges válasz: Az utolsó bekezdés rávilágít arra, hogy az elbeszélő viszonyulása az órához meglehetősen ellentmondásos. Csalódott, amikor kiderül, hogy az óra mégis működik, a „mindegy” szó jelzi, hogy beletörődött abba, hogy továbbra sem tud szabadulni tőle. Ugyanakkor képtelen arra, hogy eldobja, ragaszkodik hozzá, fölcsatolja a karjára akkor is, amikor úgy véli, hogy végleg tönkrement („halott tárgy volt”). Az óra újbóli ketyegését egy távoli szívhez hasonlítja, a korábban halottnak vélt óra újra életre kel. Érvényes, a szöveg információit felhasználó, teljes válasz – 6 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz – 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz – 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz – 2 pont, kísérlet a válaszadásra – 1 pont. **6 pont**

4. Témához való igazodás:

- Az események részletező, kifejtett bemutatása (a történet lehetséges kiegészítésének felvázolása) – 3 pont, a megadott téma részleges bemutatása – 2 pont, kísérlet a megadott téma bemutatására – 1 pont.
- A szöveg információira való utalás – 2 pont.
- Az elbeszélő szöveg sajátosságainak minél pontosabb követése (események időrendben való bemutatása, egyes szám első személyű elbeszélés, elbeszélői nézőpont, elbeszélés hangneme, ritmusa stb.) – 5 pont; az elbeszélő szöveg sajátosságainak részleges betartása – 3 pont.
- Nyelvi megformáltság, helyesírás: 0–1 hibatípus – 5 pont, 2–3 hibatípus – 3 pont, 4–5 hibatípus – 1 pont, több mint 5 hibatípus – 0 pont. **15 pont**

A javítókulcs nem tartalmazza az összes lehetséges helyes választ. Bármilyen, a javítókulcstól eltérő érvényes válasz maximális pontot ér.